Ša`ban...vrijednosti i propisi

Sva zahvala pripada samo Allahu, neka su mir i salavat na Allahovog Poslanika ﷺ njegovu porodicu, njegove ashabe i na sve one koji ih slijede. A zatim:

Mjesec ša'ban je dobio naziv po tome što su se Arapi u ovom mjesecu raseljavali i razilazili [Fethul-Bari – Ibn Hadžer]. Propisi ovog mjeseca ga razlikuju od ostalih mjeseci.

Vrijednosti posta u mjesecu ša'banu

Post u mjesecu ša'banu ima više vrijednosti od ostalih mjeseci. Iz tog razloga, Allahov Poslanik ﷺ je u ovom mjesecu učestio svoj post. Prenosi se od majke pravovjernih 'Aiše ﷺ da je rekla: „Poslanik ﷺ nije postio niti u jednom mjesecu više kao u ša'banu, postio ga je čitavog." A u drugoj predaji je došlo: „Postio je ša'ban osim nekoliko dana". [Muttefekun 'alejhi]

Post jednog dana u mjesecu ša'banu, vrijedi kao dva dana posta u drugom mjesecu

Bilježe Buhari i Muslim od 'Imrana Ibn Husejina, da ga je Allahov Poslanik ﷺ upitao: „Da li si postio nešto od posljednih dana mjeseca ša'bana? On je rekao: 'Nisam'. On ﷺ reče: 'Ako nisi postio, onda umjesto toga posti dva dana.'"
El Hafiz ibn Hadžer je rekao: "Rekao je El Kurtubi: 'Sa ovim se ukazuje na vrijednosti posta u mjesecu ša'banu i da post jednog dana u tom mjesecu vrijedi kao dva dana posta u drugom (mjesecu). Ovo je uzeto iz njegove ﷺ izjave; 'onda umjesto toga posti dva dana'. Znači, na mjesto dana kojeg si izgubio od posta u mjesecu ša'banu.'" [Fethul-Bari]

Mudrosti povećanja posta u mjesecu ša`banu

Usama bin Zejd je upitao Allahovog Poslanika ﷺ: "Allahov Poslaniče, nisam vidio da više postiš u nekom mjesecu nego što to činiš u mjesecu ša'banu? A on je odgovorio: 'To je mjesec u kojem su ljudi nemarni prema postu, a nalazi se između redžepa i ramazana, i to je mjesec u kojem se djela podižu Uzvišenom Allahu, pa ja volim da se moja djela podižu dok postim.'" [Hadis hasen, bilježi ga En-Nesai]

Čest post u mjesecu ša'banu ima nekoliko razloga, od kojih su:

Prvi razlog: Gaflet (nemarnost) ljudi i 'ibadet u vremenu nemarnosti je od velike vrijednosti. Za to postoji nekoliko primjera, koje je Ibn Redžep El Hanbeli spomenuo u svojoj knjizi "Lata'if el Mea'rif".
Pa kaže:
- "Od toga je ono što je Allah obećao od velike nagrade onome koji Ga spominje na tržnici (dova pri ulasku na tržnicu), jer tržnice su mjesto iskušenja, na kojem su prisutne laži, mito, kamata, gledanje harama i ostalo. Zato je Allah za onoga koji pri ulasku na tržnicu izgovori dovu propisao hiljade hasenata (dobrih djela), koje mu brišu hiljade grijeha, i uzdigne ga za hiljade stepena." [Hadis sahih, bilježe ga En-Nesai i drugi]

- Od Selmana ﷺ se prenosi da je rekao: "Oni koji klanjaju poslije jacije namaza, dijele se na tri stepena; neki gube, a neki su na dobitku, a neki su na dobitku i ne gube ništa, a drugi niti su na dobitku niti gube...Oni koji su na dobitku i ništa ne gube su oni koji iskorištavaju tamne noći i nemarnost ljudi da ustaju i klanjaju." [Bilježi Et-Taberani]

- Od ovih primjera je i govor Allahovog Poslanika ﷺ: „Ibadet u vremenu el herdž-a je kao hidžra meni." [Bilježi Muslim]. Rekao je Imam En-Nevevi: "Ono što se podrazumijeva pod el herdžom ovdje je smutnja i zamršenost stvari ljudima, a razlog velike vrijednosti 'ibadeta je što su ljudi naspram njega nemarni i zanimaju se nečim drugim od toga, tako da se ne prepuste 'ibadetu osim malo njih." [Šerh Muslim]

Drugi razlog: U mjesecu ša'banu se uzdižu djela ka Allahu, a postoje tri vrste uzdizanja djela:

1. Dnevno uzdizanje: Rekao je Allahov Poslanik ﷺ: "Allah ne spava i Njemu ne dolikuje da spava. On spušta vagu i podiže je. Njemu se uzdižu djela noći prije djela dana i djela dana uzdižu Mu se prije djela noći." A u drugoj predaji stoji: „Djela dana Mu se uzdižu noću, a djela noći Mu se uzdižu danju." [Bilježi Muslim] En-Nevevi je rekao: "Uzdižu Mu se djela noći prije djela dana koji slijedi, a uzdižu Mu se djela dana prije djela noći koja slijedi. Značenje druge predaje je da Mu se djela dana uzdižu početkom noći koja slijedi, a djela noći se uzdižu početkom dana koji slijedi. Jer meleci uzdižu djela noći nakon njenog završetka, početkom dana i uzdižu djela dana nakon njegovog završetka, početkom noći, a Allah najbolje zna."

2. Sedmično uzdizanje: Rekao je Allahov Poslanik ﷺ: "Djela se predočavaju Allahu svakog ponedeljka i četvrtka, i Allah prašta svakom ko Mu ne čini širk, izuzev dvojici koji su međusobno posvađani, kada će se reći: Odgodite ovu dvojicu sve dok se ne pomire!" [Bilježi Muslim]. A isto tako je rekao o ponedeljku i četvrtku: "Ljudska djela se predočavaju Allahu ponedeljkom i četvrtkom, pa volim da se moje djelo predoči kada postim." [Tirmizi]

3. Godišnje uzdizanje: Ono biva u mjesecu ša'banu svake godine; kako je već spomenuto u hadisu: "I to je mjesec u kojem se djela uzdižu ka Gospodaru svjetova."

Treći razlog: U hadisu se nalazi još jedna napomena o jednoj drugoj vrijednosti mjeseca ša'bana. A to je da se on nalazi između dva mjeseca, redžepa, zaštićenog mjeseca i ramazana, plemenitog mjeseca. Tako vidiš ljude kako se u mjesecu redžepu trude u 'ibadetu više nego u mjesecu ša'banu.

El Hafiz Ibn Hadžer je rekao u svojoj knjizi "Tabjin el 'Adžeb": "Hadisi o mjesecu redžepu nam daju osjećaj da mjesec redžep liči mjesecu ramazanu i ljudi u njemu 'ibadete kao u ramazanu, a zanemaruju mjesec ša'ban, zbog toga je on ﷺ u njemu postio."
Nakon toga citirao je predaju od Umm Ezher bin Sa'id "…da je ušla kod 'Aiše ﷺ i obavijestila je da je postila mjesec redžep. 'Aiša ﷺ joj reče: 'Posti u ša'banu jer u njemu je velika vrijednost.'" Nakon toga Ibn Redžep je rekao: 'A što se tiče 'Aišinog hadisa: 'Poslanik ﷺ ni u jednom mjesecu nije više postio,

kao u ša'banu', pokazao je vrijednost posta u ša'banu u odnosu na druge mjesece."

Četvrti razlog: Od mudrosti posta u ša'banu je priprema za post u mjesecu ramazanu. Rekao je Ibn Redžep: "S druge strane, post u mjesecu ša'banu smatra se kao priprema za post u mjesecu ramazanu, pa će tako čovjek koji posti nekoliko dana u mjesecu ša'banu sigurno spremniji dočekati post mjeseca ramazana nego osoba koja u ovom mjesecu nije postila nijedan dan." [Lata`if el-Mea`rif]

Da li je preporučeno postiti cijeli ša`ban ili dio njega?

Postoje dvije predaje hadisa kojeg je spomenula 'Aiša رضي الله عنها. Predaja u kojoj stoji: 'Postio bi cijeli ša'ban', te predaja: 'Postio je ša'ban osim malo (dana).'

Kada se zajedno uzmu ove dvije predaje postaje nam očigledno da je Poslanik ﷺ postio većinu dana mjeseca ša'bana. En-Nevevi je rekao: "Njena ('Aišina) izjava da je postio cijeli ša'ban i da je postio ša'ban osim malo (dana) znači da je druga izjava objašnjenje i pojašnjenje za prvu. [Šerh Sahih Muslim]

El Kadi Ijad je rekao: "Njena ('Aišina) izjava: 'Postio bi cijeli ša'ban', te druga predaja: "Postio je ša'ban osim malo (dana)', se razumije tako da druga izjava znači objašnjenje za prvu, a to je da se sa 'cijelim' misli na 'većinu'." [Ikmal el-Mu`lim fi šerh sahih Muslim]

Ovo mišljenje se podupire sa onim što je Muslim prenio od Ibn 'Abbasa رضي الله عنهما u kojem je rekao: "Allahov Poslanik ﷺ nije postio nijedan mjesec u cjelini osim ramazana."

En-Nevevi je rekao: "Rekli su učenjaci da on ﷺ nije postio nijedan mjesec u cjelini osim ramazana, kako se ovo nebi smatralo kao dužnost." [Šerh Sahih Muslim]

Razdvajanje posta u ša`banu i ramazanu

Od Ebu Hurejre رضي الله عنه se prenosi, da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Neka niko od vas ne posti dan ili dva dana prije ramazana, osim ako se radi o čovjeku koji posti svoj uobičajeni post, pa neka posti i taj dan." [Bilježe Buhari i Muslim]

A od 'Ammara Ibn Jasira se prenosi da je rekao: "Ko posti dan u koji se sumnja, iskazao je neposlušnost prema Ebul-Kasimu." [Hadis hasen, bilježe ga Ebu D'avud i drugi]

San'ani je rekao: "Znaj, da je dan u koji se sumnja 30. ša'ban. Ako se u toj noći ne vidi mjesec radi oblačnosti ili sličnog, onda može biti od ramazana ili ša'bana. Prethodni hadis i njemu slični ukazuju na zabranu posta ovog dana." [Subul el-Selam]

Prenosi se od 'Ataa' da je rekao: "Bio sam jedan ili dva dana prije ramazana kod Ibn 'Abbasa - primakao je svoj ručak i rekao: 'Omrsite se o vi koji postite – ne spajajte ništa sa ramazanom, nego odvajajte!'" [Musennef Abd er-Rezak]

Ibn Abdul-Birr je rekao: "Ibn 'Abbas i jedna grupa selefa, rahimehumullah, preporučuju razdvajanje ša'bana i ramazana ne posteći jedan ili dva dana, isto kao što je preporučeno razdvajanje između obaveznih namaza, govorom, ustajanjem, hodanjem, itd." [El Istizkar]

Praćenje mjesečnog toka ša'bana u traženju ramazana

Prenosi se od Ebu Hurejre رضي الله عنه da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Pratite tok mjeseca ša'bana tražeći tako ramazan." [Bilježe Et-Tirmizi i drugi]

El-Mubarekfuri je rekao: "To znači, brojite dane ša'bana za ramazan ili da bi pazili na post ramazana."

Ibn Hadžer je rekao: "To znači, tražite i pratite mjesec da biste uvidjeli i dostigli mjesec ramazan i da se s tim od ramazana ništa ne izgubi." [Tahfetul-Ahvezi]

O Allahu, olakšaj nam post u ša'banu i omogući nam da dočekamo ramazan. Neka su mir i salavat na Allahovog Poslanika, njegovu porodicu i ashabe.

ŠA'BĀN

Vrijednosti i propisi

مكتبة الهمّة
Izdavačka kuća El Himma
Islamska Država
Ša'bān, 1437.